

POLITIET

Advokatforeningen

Kristian Augusts gate 9

0164 Oslo

Oslo politidistrikt

Deres referanse:

Vår referanse:

Dato:

20/145248 - 13

25.01.2021

Tilbakemelding til Advokatforeningen - mindreårige i arrest

Vi viser til Deres brev av 12. november, 25. november 2020 og brev av 6. januar 2021 der advokatforeningen ber om ytterligere redegjørelser. Vi mener mange av spørsmålene er svart ut i tidligere dokumentasjon og i gjeldende instruksverk. Arrestforskriften, sentral arrestinstruks og lokal rutinebeskrivelse beskriver med høy detaljeringsgrad den praksis vi forsøker å etterleve etter beste evne.

Lokal rutinebeskrivelse

Den overnevnte rutinebeskrivelsen er som advokatforeningen påpeker utgitt 01.12.20. Rutinebeskrivelsen er av nyere dato som følge av endringer i oppbyggingen av dokumenthierarkiet i politiet. Den tidligere lokale arrestinstruksen fra 2016 er vedlagt. Både instruksen fra 2016 og den gjeldende lokale rutinebeskrivelsen må naturlig nok ses i sammenheng med sentral arrestinstruks fra 2018 (tidligere oversendt). Den sentrale instruksen har etter vår oppfatning tilstrekkelig detaljeringsgrad når det gjelder håndtering av mindreårige i arrest, og det er foreløpig ikke behov for å regulere dette ytterligere lokalt.

Tilpassede celler for mindreårige

Oslo politidistrikt har gjennomført et internt arbeid der vi har sett på praktiske muligheter for alternativer til celle og tilpassede celler som kan benyttes dersom individuelle vurderinger tilsier det. Arbeidsgruppen har også innhentet synspunkter fra eksterne, som har dannet grunnlag for forslagene. Vi har som tidligere nevnt tilpasset et venterom som har teppe på gulvet og sofa. Når det gjelder tilpassede celler, var disse tiltenkt ferdige i god tid før jul i 2020, men arbeidet ble noe forsinket grunnet koronasituasjonen. At de ikke var ferdige ble ikke godt nok kommunisert internt. Cellene er ferdig malt og har fått en lunere farge. Vi har lagt opp datakabler til Tver som er i bestilling. Når, hvordan og om disse fasilitetene skal benyttes, skal vurderes individuelt i forbindelse med fremstilling for vaksjef.

Mindreårige – pågrepet eller innbragt, men ikke satt på celle

De aller fleste mindreårige som pågripes eller innbringes blir aldri plassert på celle. Dette fremgår av de enkelte oppdragsloggene til operasjonsentalen. Av datatekniske årsaker har sentralarresten ikke hatt tilstrekkelig mulighet til å føre statistikk over dette i vårt arrestjournalssystem (INK). Fra 1.januar 2021 har vi innført rutiner som innebærer at

Oslo politidistrikt

mindreårige som pågripes eller innbringes uten at de blir fremstilt for vaktsjef, registreres i INK. Vi antar å se resultater av rutineendringen tidlig i 2021.

Kameraovervåkning (lyd og bilde)

Alle celler i arresten i Oslo politidistrikt har kameraovervåkning. Det er også kontinuerlig mulighet til menneskelig kontakt via calling-anlegg. Det henvises for øvrig til arrestinstruksens kapittel 14 som omhandler kameraovervåkning.

Menneskelig kontakt

Alle mindreårige som blir fremstilt for vaktsjef i arresten tilbys kontakt med barnevernstjenesten som er lokalisert på politihuset. Noen ønsker ikke slik kontakt men barnevernstjenesten varsles uansett umiddelbart av oss. De som utfører den praktiske arresttjenesten og kontrollromfunksjon er svært oppmerksomme på de gjeldende strenge kravene når det gjelder mindreårige på celle, og det er stort fokus på gode og empatiske tilnærminger når det gjelder disse. For eksempel er det vanlig å slå av en prat med åpen celledør i forbindelse med inspeksjonsrunder. Arrestpersonellet som bemanner kontrollrommet har rutiner for å sende opp arrestpersonell umiddelbart dersom mindreårige gir uttrykk for at de ønsker kontakt, eller de på andre måter later til å ha det vanskelig (for eksempel ved gråt eller annen form for frustrasjon). Erfaringsmessig gir mange mindreårige uttrykk for at de vil ha fred til å sove store deler av arrestoppholdet, og ikke ønsker den kontakt de blir tilbudt. Mange har også et problematisk forhold til politi/arrestpersonell og ønsker ikke samtaler selv om dette blir tilbudt.

Vi kan for øvrig henvise til arrestinstruksens kap. 5 (mindreårige), kap. 10 (praktisk gjennomføring av oppholdet), kap. 11 (inspeksjoner) og kap. 12 (tiltak for å motvirke isolasjon).

Opphold utover 24 timer

Det er ulike årsaker til at arrestoppholdet som er registrert for 18 av de mindreårige i 2019 er mer enn 24 timer. For noen er det reelt, mens det for andre ikke er det, eksempelvis fordi de ble fremstilt for retten innen 24 timer, men ikke er registrert dimittert fra arresten i systemene til politiet før senere. Det vises for øvrig til at når det for de 18 som står registrert opphold i arresten i mer enn 24 timer, så er timeantallet regnet ut ifra pågripelsestidspunktet, og ikke fra tidspunktet da de ble fysisk innsatt i arresten. Det er også regnet frem til løslatelse blir ført i systemene, hvilket i enkelte tilfeller ikke samsvarer med reell dimittering fra arresten som har skjedd tidligere. Det vil i det følgende kort gjøres rede for den enkelte (identifisert ved klientnummer).

Klientnr. 571958 ble registrert innsatt i arrest 20. oktober kl. 16.07 (pågrepet kl. 15.40). Avhør ble gjennomført 21. oktober fra kl. 12.30 til kl. 16.30. Satt pågrepet i sak med 4 medsiktede, og det ble av påtaleansvarlig på saken besluttet at de skulle sitte i arrest i påvente av ferdigstilling av avhørene. Han er ført og registrert dimittert i systemene 21. oktober kl. 16.57. Står etter dette registrert med et opphold i arresten på 25,28 timer.

Klientnr. 571957 ble registrert innsatt i arrest 20. oktober kl. 13.30 (pågrepet kl. 12.50). Avhør ble gjennomført 21. oktober fra kl. 12.00 til kl. 17.56. Satt pågrepet i sak med 4 medsiktede, og det ble av påtaleansvarlig på saken besluttet at de skulle sitte i arrest i påvente av ferdigstilling av avhørene av samtlige. Han er ført og registrert dimittert i systemene 21. oktober kl. 18.47. Står etter dette registrert med et opphold i arresten på 29,95 timer.

Klientnr. 571953 ble registrert innsatt i arrest 20. oktober kl. 08.24 (pågrepet kl. 07.45). Avhør ble gjennomført 21. oktober fra kl. 11.20 til kl. 14.00. Satt pågrepet i sak med 4 medsiktede, og det ble av påtaleansvarlig på saken besluttet at de skulle sitte i arrest i påvente av ferdigstilling av avhørene. Han er ført og registrert dimittert i systemene 21. oktober kl. 17.58. Står etter dette registrert med et opphold i arresten på 34,22 timer.

Klientnr. 571954 ble registrert innsatt i arrest 20. oktober kl. 08.45 (pågrepet kl. 07.45). Avhør ble gjennomført 21. oktober fra kl. 11.40 til kl. 13.43. Satt pågrepet i sak med 4 medsiktede, og det ble av påtaleansvarlig på saken besluttet at de skulle sitte i arrest i påvente av ferdigstilling av avhørene. Han er ført og registrert dimittert i systemene 21. oktober kl. 17.25. Står etter dette registrert med et opphold i arresten på 33,67 timer.

Klientnr. 571955 ble registrert innsatt i arrest 20. oktober kl. 11.11 (pågrepet kl. 10.30). Avhør ble gjennomført 21. oktober fra kl. 13.40 til kl. 18.06. Satt pågrepet i sak med 4 medsiktede, og det ble av påtaleansvarlig på saken besluttet at de skulle sitte i arrest i påvente av ferdigstilling av avhørene. Han er ført og registrert dimittert i systemene 21. oktober kl. 19.15 (avtale gjort med far som ønsket at pågrepne ikke skulle løslates sammen med de øvrige siktede i saken til gitt tidspunkt for å møte far i Grønlandsleiret). Står etter dette registrert med et opphold i arresten på 32,75 timer.

Klientnr. 570488 ble registrert innsatt i arrest 30. september kl. 17.40 (pågrepet kl. 16.43). Han ble kjørt til retten 1. oktober kl. 13.00 for fremstilling i fengslingsmøte kl. 14.00. Var innom arresten igjen på vei fra retten til Larvik fengsel for å få med personlige eiendeler slik at totaltid registrert ble 24,75 timer etter å ha blitt registrert dimittert 1. oktober kl. 17.28.

Klientnr. 571860 ble registrert innsatt i arrest 14. oktober kl. 16.13 (pågrepet kl. 15.00). Han ble fremstilt i retten 15. oktober kl. 14.30. Rettsmøtet varte til kl. 16.00, hvorefter han ble kjørt Ullersmo. Ingen holdepunkter for opphold i arresten etter dette, men er ført og registrert dimittert i systemene kl. 18.57. Står etter dette registrert med et opphold i arresten på 25 timer.

Klientnr. 571692 ble registrert innsatt i arrest 7. oktober kl. 06.43 (pågrepet kl. 05.47). Avhør ble gjennomført 7. oktober fra kl. 14.25 til kl. 19.15. Han ble registrert overført Oslo fengsel 8. oktober kl. 09.14. Han ble senere på dagen fremstilt for fengsling (kl. 13.00). Står etter dette registrert med et opphold i arresten på 27,45 timer.

Klientnr. 565308 ble registrert innsatt i arrest 26. juni kl. 13.18 (pågrepet kl. 12.30). Han ble fremstilt i retten 28. juni til fengslingsmøte som begynte kl. 14.00. Rettsmøtet varte til kl. 15.25, hvorefter han ble kjørt Eidsvoll ungdomsenhet. Han er ført og registrert dimittert i systemene kl. 15.07 (altså mens han var i retten). Står etter dette registrert med et opphold i arresten på 26,62 timer.

Klientnr. 526526 ble registrert innsatt i arrest 22. mai kl. 07.26 (pågrepet kl. 06.50). Han ble forsøkt avhørt (noe han ikke ønsket), samt ble fremstilt for prejudisiell vurdering. Ut over dette satt han i arrest mens politiet utførte initialetterforskning i saken frem til han er ført og registrert dimittert i systemene 23. mai kl. 13.25. Står etter dette registrert med et opphold i arresten på 30,58 timer.

Klientnr. 569131 ble registrert innsatt i arrest 3. juni kl. 18.59 (pågrepet kl. 17.22). Avhør ble gjennomført 4. juni fra kl. 12.00 til dimittering. Han er ført og registrert dimittert i systemene kl. 17.50. Står etter dette registrert med et opphold i arresten på 24,47 timer.

Klientnr. 567885 ble registrert innsatt i arrest 27. juni kl. 17.55 (pågrepet kl. 10.08). Ble etter pågrepelse først kjørt til Sandvika politistasjon (barnevernets lokaler) hvor han var frem til han ble kjørt sentralarresten. Ble besluttet løslatt 27. juni kl. 23.14 grunnet mangel på varetektsplass, og ble dimittert kl. 23.35. NB! Her er det feilføring i systemene med 1 døgn slik at det fremstår som at han løslatelsen ble besluttet/skjedde 28. juni til de angitte tidspunkter. Som følge av feilregistreringen står han registrert med et opphold i arresten på 37,45 timer.

Klientnr. 552349 ble registrert innsatt i arrest 4. mai kl. 06.43 (pågrepet kl. 06.13). Satt i sak med annen medsiktet og ville ikke avgi forklaring. Måtte begrunnet i bevisforspillelsesfare sitte i arrest i påvente av øvrige etterforskningsskritt. Han er ført og registrert dimittert i systemene 5. mai kl. 13.30. Står etter dette registrert med et opphold i arresten på 31,28 timer.

Klientnr. 307515 ble registrert innsatt i arrest 2. november kl. 10.45 (pågrepet kl. 10.05). Avhør ble gjennomført 3. november fra kl. 10.00 til kl. 13.00 (gjennomlesning ca. kl. 15.00). Satt i sak med 3 medsiktete. Han er ført og registrert dimittert i systemene 3. november kl. 18.10. Står etter dette registrert med et opphold i arresten på 32,08 timer.

Klientnr. 567512 ble registrert innsatt i arrest 7. august kl. 21.11 (pågrepet kl. 19.00). Avhør ble gjennomført 8. august fra kl. 16.30 til kl. 17.43. Satt i sak med 5 medsiktete. Han er ført og registrert dimittert i systemene 8. august kl. 21.38. Står etter dette registrert med et opphold i arresten på 26,63 timer.

Klientnr. 565003 ble registrert innsatt i arrest 4. april kl. 15.25 (pågrepet kl. 14.30). Avhør ble gjennomført 4. april fra kl. 19.00 (ukjent varighet). Etter avhør skulle han overføres til institusjon, men Barnevernet slet med å finne plass. Plass ble til slutt oppdrevet ved BUS Ullevål sykehus, og han ble dimittert fra arrest 4. april kl. 22.33. NB! Her er det feilføring i systemene med 1 døgn slik at det fremstår som at han løslatelsen skjedde 5. april til det angitte tidspunkt. Som følge av feilregistreringen står han registrert med et opphold i arresten på 32,05 timer.

Klientnr. 556409 ble registrert innsatt i arrest 14. februar kl. 18.19 (pågrepet kl. 17.37). Avhør ble gjennomført 15. februar fra kl. 14.35 til kl. 17.16. Ble deretter løslatt og er registrert dimittert 15. februar kl. 18.00. Står etter dette registrert med et opphold i arresten på 24,38 timer.

Klientnr. 556171 ble registrert innsatt i arrest 23. januar kl. 04.02 (pågrepet kl. 02.54). Hun ble kjørt til retten 24. januar ca. kl. 13.00 for fremstilling i fengslingsmøte kl. 15.00. Rettsmøtet varte til kl. 16.35. Ble deretter kjørt til Eidsvoll ungdomsenhet. Ingen holdepunkter for opphold i arresten etter dette, men er ført og registrert dimittert i systemene kl. 17.22. Står etter dette registrert med et opphold i arresten på 38,47 timer.

Tilsendte arrestjournaler (248 stk)

Det anføres at det mangler journaler. Det er ikke riktig, men det kan være loggene for eksempel har likheter pga. samme sak. Når det gjelder opplysningene i de enkelte journalene, kan det av tekniske årsaker være behov for leseveiledning for å forstå innholdet fullt ut. Ta

gjør kontakt pr telefon med arrestleder dersom det er uklarheter knyttet til dette.

Når det gjelder føringer i arrestjournal krever arrestinstruksen at *"Opplysningene som journalføres skal være tilstrekkelig utfyllende og detaljerte til å gi en riktig beskrivelse av en arrestant eller situasjon."* Det betyr derfor ikke at man vil få et fullgodt bilde av all aktivitet tilknyttet en arrestant, ved å utelukkende lese en arrestjournal. Det kan ha vært aktiviteter eller kontakt som av praktiske grunner ikke har blitt loggført. Imidlertid er all aktivitet tilknyttet cellene dokumentert gjennom lyd/bilde med opptak som lagres etter gjeldende bestemmelser. På generelt grunnlag kan det opplyses at vi den senere tid hatt fokus på å bedre dokumentasjon og å øke detaljeringsnivået i loggføringene. Særlig gjelder dette knyttet til mindreårige.

Isolasjon

I saker der mindreårige er pågrepet og hvor det i initialfasen foreligger stor grad av bevisforspillelsesfare vil det kunne innebære en form for isolasjon, primært delvis isolasjon overfor andre pågrepne i samme sak, samt restriksjoner mot telefonisk kontakt med andre enn forsvarer og verge. For øvrig gis det kompenserende tiltak i tråd med at vedkommende er mindreårig.

Straffeprosessloven § 186a regulerer isolasjon knyttet til rettens beslutning om varetektsfengsling, men verken straffeprosessloven eller arrestforskriften sier noe uttrykkelig om isolasjon i timene før fremstilling for fengsling. Det vises videre til at terskelen for pågrep av mindreårige ("særlig påkrevd") er noe lavere enn terskelen for fengsling av mindreårige ("tvingende nødvendig"), noe som sammen med tidsperspektivet tilsier at det er rom for noe mer restriksjoner de første timene der bevisforspillelsesfaren er overhengende – dog med en bevisst og konkret vurdering i hvert enkelt tilfelle opp mot forholdsmessighet.

Beslutning om isolasjon fra andre innsatte i tilknytning til pågrepne mindreårige i politiarresten blir ikke registrert som avvik eller meldt til spesialenheten eller annen myndighet.

Påstander om mangelfullt tilsyn, mangel på menneskelig kontakt, fjerning av klokkeslett i arrestjournal, mv

I brev av 06.01.21 hevder advokatforeningen at tilsyn ikke er utført i henhold til arrestinstruksens pkt. 11.2. Det er ikke, som advokatforeningen har oppfattet, et obligatorisk krav om inspeksjon hver halvtime. Utklipp: *"mindreårige skal inspiseres hver halvtime på dagtid dersom ikke vaktsjefen har besluttet mindre hyppig inspeksjon"*. Dette skal vurderes ved innsettelse samt fortløpende under oppholdet. Her kan tilstanden (for eksempel som følge av rus) endre seg, og den mindreåriges behov for hvile eller kontakt er også grunnlag for vurderingene. I tillegg må dette ses i sammenheng med de andre kompenserende tiltak under oppholdet.

Tidspunkt fra journalene er ikke fjernet, og dette kan oppklares ved en muntlig leseveiledning som nevnt over.

Omvisning

Advokatforeningen, Norges institusjon for menneskerettigheter og barneombudet er selvsagt velkommen til besøk om omvisning i arresten på politihuset i Oslo.

Utvikling og forbedring

Arresttjenesten i Oslo ønsker å ha et kontinuerlig fokus på forbedring og kvalitetssikring av at rutiner og regler følges som etter intensjonen. Vi er underlagt et instruksverk med høy detaljeringsgrad, og vi har etter slutføring av ny rutinebeskrivelse gjennomført fagdag for ledere, NK 'er og vaksjefer der fokuset var enhetlig og praktisk forståelse av rutiner og instruks. Videre gjennomføres instruksjonsdager for de enkelte medarbeidere jevnlig utover våren. For å øke bevisstheten ytterligere rundt håndtering av mindreårige i arrest, gikk vi også gjennom tema i de siste henvendelser fra blant andre advokatforeningen, Norges institusjon for menneskerettigheter og barneombudet. I en læringssammenheng vil perspektivbevegelse alltid være nyttig.

Med hilsen

Egil Jørgen Brekke

Politiinspektør

Dokumentet er elektronisk godkjent uten signatur.

Kopi:

1. Norges institusjon for menneskerettigheter v/Kirsten Kolstad Kvalø, Postboks 299 Sentrum, 0103 Oslo
2. Barneombudet v/Anders Prydz Cameron, Postboks 8889 Youngstorget, 0028 Oslo
3. Politidirektoratet v/Christian Solvang, Postboks 2090 Vika, 0125 Oslo

Kopi:

Barneombudet	Postboks 8889 Youngstorget	0028	OSLO
Norges institusjon for menneskerettigheter	Postboks 299 Sentrum	0103	OSLO
Politidirektoratet	Postboks 2090 Vika	0125	OSLO

ADVOKATFORENINGEN
THE NORWEGIAN BAR ASSOCIATION
FORSVARERGRUPPEN

Oslo politidistrikt
v/Politimesteren
Postboks 2093 Vik
0125 Oslo

Oslo, 06.01.21

VEDR. HENVENDELSE OM MINDREÅRIGE I ARREST

Det vises til vårt brev til Politimesteren i Oslo av 12.11.20, samt oppfølgingsbrev fra Barneombudet av 18.11.20, vårt tilleggsbrev av 25.11.20 og oppfølgingsbrev fra Norges institusjon for menneskerettigheter (NIM) av 27.11.20. Vi er kjent med at Barneombudet er tilsendt deres brev, samt at de ber om utdypning i et eget brev. Vi setter pris på om våre henvendelser besvares samlet.

Forsvarergruppen takker for redegjørelsen for forhold knyttet til mindreårige i arrest i Oslo politidistrikts brev av 01.12.20. Vi kan imidlertid ikke se at alle spørsmål i de ovennevnte henvendelser er besvart. Vi adresserer derfor ubesvarte spørsmål på nytt, og har i tillegg enkelte oppfølgingsspørsmål basert på brevet av 01.12.20.

Forsvarergruppen takker for oversendelse av lokale rutiner for gjennomføring av arrestinstruksen og rutiner for kontakt med Kriminalomsorgen for å sikre raskest mulig overføring. Vi registrerer at begge rutinebeskrivelser er utgitt 01.12.20, og ber om å få oversendt instruksene som gjaldt frem til 01.12.20. Vi savner beskrivelser av konkrete tilretteleggingstiltak i førstnevnte rutine. Vi kan ikke se at oppholdsrom eller tilrettelagte celler for mindreårige er nevnt i rutinebeskrivelsen. Det bør etter vår oppfatning fremgå at mindreårige som hovedregel skal plasseres i oppholdsrom med kontinuerlig tilgang på ansatte fremfor på celle, og at de skal plasseres på tilrettelagt celle dersom det er tvingende nødvendig at de oppholder seg på celle. Vi savner også beskrivelser av at mindreårige til enhver tid skal ha tilgang på meningsfull menneskelig kontakt under arrestoppholdet, samt en konkretisering av hvordan dette skal sikres i praksis, herunder at den mindreårige får kunnskap om sin rett til kontinuerlig menneskelig kontakt.

At det finnes tre celler i sentralarresten som er spesielt tilpasset mindreårige var ukjent for styremedlemmene i Forsvarergruppen som relativt hyppig bistår mindreårige klienter i sentralarresten. Vi har av Barneombudet blitt orientert om at de i høst ble forespurt om innspill til hvordan tilrettelagte celler for mindreårige bør utformes. Vi antok på denne bakgrunn at de tilrettelagte cellene nylig var etablert. I telefonsamtale med sentralarresten 22.12.20 ble vi imidlertid orientert om at cellene ikke er ferdigstilte, og at det ikke er plassert TV der. Forskjellen fra de øvrige glattcellene ble oppgitt å være at cellene er malt i en annen farge. Dette harmonerer dårlig med orienteringen i brevet om at «*Oslo politidistrikt har innredet tre celler spesielt for mindreårige. (...) Det er plassert TV på de spesielt tilpassede cellene.*» Vi ber om informasjon om hvordan de tilrettelagte cellene er (tenkt) tilpasset mindreårige, samt når de er planlagt ferdigstilt.

Når det gjelder vår forespørsel om tilrettelegging for at mindreårige under pågripelse i sentralarresten skal kunne oppholde seg i *andre* rom enn celle eller annet låst rom, synes eneste alternativ å være det nevnte oppholdsrommet. Vi ber om informasjon om rutiner for bruk av oppholdsrommet, herunder om det skal være låst dør og om den mindreårige skal oppholde seg der alene. Vi ber også om en oversikt over hvor ofte det ble brukt for mindreårige i 2019. Videre savner vi svar på hvorfor det i så liten grad er mulig å ivareta mindreårige pågrepne utenfor celle i Oslo politidistrikt, og hvorfor det ikke er etablert/etableres andre praktisk anvendelige muligheter. Det er positivt at det jobbes med å kunne åpne celledører, men vi kan ikke ut fra brevet se at politiet har en plan for at færre mindreårige skal plasseres på celle.

Vi ber om informasjon om de tre cellene og oppholdsrommet er kameraovervåket, rutiner for lyd- og bildeovervåkning samt særskilte regler som regulerer overvåkning av mindreårige. Vi ber også om å få oversendt bilder, og å få komme på omvisning for å se på cellene og oppholdsrommet for mindreårige.

Det fremstår uklart for oss hvilken menneskelig kontakt det tilrettelegges for når mindreårige holdes i sentralarresten. I brevet vises det til at de får mer kontakt med ansatte over calling-anlegget og at det søkes å starte avhør så raskt som mulig slik at de får «samvær med etterforsker». Som nevnt i vårt tilleggsbrev av 25.11.20 ber vi om Politimesterens vurdering av om en eventuell tilrettelegging for menneskelig kontakt for mindreårige på celle er i tråd med Sivilombudsmannens beskrivelse av meningsfull menneskelig kontakt. Beskrivelser av kontakt over calling-anlegg og «samvær» under avhør etterlater ikke et inntrykk av at kontakten som tilbys mindreårige arrestanter kan anses som meningsfull menneskelig kontakt.

Vi savner videre en redegjørelse for hvorfor arrestoppholdet varte i mer enn 24 timer for 18 av de mindreårige, både i lys av det norske interne regelverket og de internasjonale anbefalingene som fremkommer av NIMs oppfølgingsbrev. I deres brev nevnes det at tolk kan forsinke prosessen. Vi ber om informasjon om hvorvidt forsinkelser grunnet tolk registreres som avvik, og i så fall hvor mange avvik som ble registrert i 2019. Vi bemerker i den forbindelse at tolk er nevnt i 11 av de tilsendte arrestjournalene.

Vi har gjennomgått de 248 tilsendte arrestjournalene. Det bemerkes for ordens skyld at seks av journalene var kopier av andre journaler, slik at det mangler seks stk. I omtrent halvparten av journalene fremkommer det ikke om isolasjonsdempende tiltak er vurdert. I en stor andel av journalene står det «Isolasjonsdempende tiltak vurdert iht instruks. Ingen tiltak ut over det ordinære.». I 104 av 168 tilfeller der det fremkommer at ekstra oppfølging vil bli gitt, fremkommer det ikke hva oppfølgingen eventuelt gikk ut på. I de øvrige 64 tilfellene nevnes konkrete tiltak, men tiltakene er begrenset til ekstra luft, ekstra tilsyn, dusj og lesestoff, i tillegg til samtale med barnevernvakta eller barnevernet.

Det synes ikke å være praksis for å vurdere tiltak som åpen celledør, tilbud om samtale, tilbud om tett kontakt med foresatte eller tilrettelegging for besøk. Vi anser at dette er sentrale tilretteleggingstiltak som bør fremgå av rutinebeskrivelsen som tiltak som skal vurderes for hver enkelt mindreårig arrestant.

Vi er bekymret for at påtalemyndigheten har besluttet «isolasjon» i 21 tilfeller. Vi kan ikke se at dette er i tråd med lovgiverens forutsetning om at barn ikke skal isoleres, jf. strpl. § 186a. Vi ber

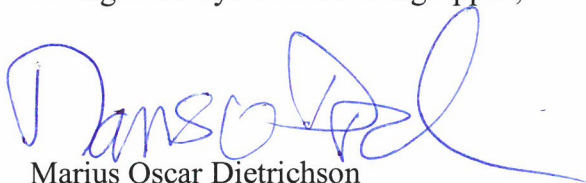
om informasjon om hvorvidt beslutning om isolasjon registreres som avvik, eventuelt meldes til spesialenheten eller annen myndighet.

Det synes i stor grad å være mangel på meningsfull menneskelig kontakt. I flere av journalene fremkommer det at den mindreårige er avskåret fra å kontakte familie (får ikke kontakte andre enn forsvarer). Det fremgår i mange av journalene at det er tilbudt samtale med barnevernvakta eller barneverntjenesten, men det synes ikke å fremstå som et tilbud om kontinuerlig kontakt med disse instansene. I mange tilfeller tar det lang tid før barnevernvakta har mulighet til å ta en samtale med den mindreårige, og barnet synes ikke å få et samtaletilbud i mellomtiden. Det fremkommer at det utføres relativt hyppig tilsyn i mange journaler, men i mange ser det ut til at tilsyn ikke er utført i henhold til arrestinstruksen pkt. 11.2 første ledd bokstav c) om tilsyn minst hver halvtime på dagtid. Vår gjennomgang av journalene vanskeliggjøres på dette punkt av at klokkeslettet er fjernet i de fleste journalene. Vi kan ikke se at det regelmessig tilbys kontinuerlig kontakt med ansatte eller kontakt av lengre varighet med ytterligere innhold enn en inspeksjon.

Det bemerkes i tillegg at det er bekymringsfullt at det heller ikke synes å være gjennomført særskilte tiltak ved særlig sårbare mindreårige hvor det er orientert om autisme, psykisk utviklingshemming, dersom den mindreårige oppfattes som «fjern» eller ved angstanfall.

Oslo, 06.01.21

På vegne av styret i Forsvarergruppen,

Marius Oscar Dietrichson

Styreleder

Forsvarergruppen i Advokatforeningen

Mobil 99 10 30 99

mod@afd.no

Marit Lomundal Sæther

Styremedlem

Forsvarergruppen i Advokatforeningen

Mobil 92 80 64 54

mls@advsulland.no

Kopi:

Politidirektoratet v/Christian Solvang, Postboks 2090 Vika, 0125 Oslo

Barneombudet v/Anders Prydz Cameron, Postboks 8889 Youngstorget, 0028 Oslo

Norges institusjon for menneskerettigheter v/Kirsten Kolstad Kvalø, Postboks 299 Sentrum, 0103 Oslo

POLITIET

Advokatforeningen

Kristian Augusts gate 9
0164 Oslo

OSLO POLITIDISTRIKT

Deres referanse:

Vår referanse:

Sted, Dato

Politihuset, 01.12.2020

MINDREÅRIGE I ARREST

Vi viser til Deres brev av 12. november 2020 og beklager at det har tatt noe tid å svare, men det skyldes innhenting av den informasjon De har anmodet om.

Oslo politidistrikt har flere tilrettelagte rom for mindreårige både på politihuset og de andre stasjonene. De fleste barn som anholdes av politiet i Oslo innbringes ikke til arresten. De ivaretas av barnevernsvakten på politihuset som har egnede rom, eller de kjøres direkte hjem til foresatte. Oslo politidistrikt har et annet datasystem for registrering av arresterte enn de øvrige politidistriktene. Det skyldes omfanget av innbrakte i Oslo, og i vårt arresteringsystem registreres kun de som er kjørt inn til sentralarresten. Anholdte som kjøres hjem eller personer som bringes inn til annet vaktlokale eller barnevernsvakten, registreres ikke i vårt INKSYS. I slike tilfeller registreres forholdet kun i oppdragsloggen. Tallmaterialet Oslo politidistrikt rapporterer inn til politidirektoratet gjelder kun personer som er ført inn i arresten, i den hensikt at de skal settes på celle. Det gjelder kun forhold av mer alvorlig art. Det at vakt sjef i arresten beslutter at noen av de pågrepne ikke skal settes på celle underbygger at politidistriktet foretar en konkret vurdering i hvert enkelt tilfelle.

Oslo politidistrikt har innredet tre celler spesielt for mindreårige. Det er også satt i gang et prosjekt for å undersøke muligheten for å endre deler av arresten slik at arrestanter uten behov for isolasjon kan settes på celle med åpen dør. I tilknytning til arresten er det også et oppholdsrom som kan benyttes dersom det ikke er nødvendig å sette den mindreårige på celle.

Mindreårige i arresten skal tilbys hyppigere lufting og inspiseres oftere, men mange av de mindreårige legger seg ofte til å sove, og politiet vekker ikke de som sover under inspeksjon. Alle mindreårige gis tilbud om samtale med barnevernsvakten, og arresten har mer kommunikasjon med mindreårige over calling-anlegget enn andre innsatte. Det er plassert TV på de spesielt tilpassede cellene. Politiet søker alltid å gjøre oppholdet så kort som mulig, og vi forsøker å starte avhør hvor de får samvær med etterforsker så snart det er mulig. I noen tilfeller er vedkommende imidlertid så påvirket at det tar noe tid før avhør kan komme i gang. Det at behovet for tolk kan forsinke prosessen antar vi at De er godt kjent med. Oslo politidistrikt vil imidlertid på bakgrunn av Deres henvendelse gjennomgå gjeldende rutiner.

OSLO POLITIDISTRIKT

Post: Postboks 8101 Dep, 0032 Oslo
E-post: post.oslo@politiet.no

Tlf.: 22669050
Faks: 22668741

Org. nr.: 961398142
www.politi.no

Mindreårige har alltid tilgang på personell fra arresten, og barnevernet skal alltid varsles dersom mindreårige settes på celle, jf. vedlagte rutinebeskrivelse. Dersom den mindreårige ber om det, vil helse- og omsorgspersonell bli tilkalt. Det er ikke innarbeidet god nok rutine i forhold til å sikre at mindreårige blir kjent med sin rett til å tilkalle omsorgspersonell, og det vil bli korrigert etter Deres henvendelse.

Vi har vedlagt rutine for samarbeid med Kriminalomsorgen. Politiet søker å få overført mindreårige så tidlig som mulig i den grad det går, men det er for oss en utfordring at Oslo fengsel ikke tar inn fanger etter kl. 16 i helgene. Vi må da vurdere behovet for fortsatt pågrepelse opp mot løslatelse.

Det at Oslo politidistrikt har hovedstadsutfordringer i forhold til ran, gjengkriminalitet og grov voldskriminalitet forutsetter vi at er vel kjent. Det er en del av forklaringen på at Oslo i langt større grad enn andre distrikt, finner det nødvendig å sette mindreårige i arrest. Det foretas konkrete vurderinger i hvert enkelt tilfelle av behovet for innsettelse sett opp mot den mindreåriges alder. Vi har vedlagt arrestjournaler som ønsket i forhold til de vurderinger som er gjort i hvert enkelt tilfelle, herunder vurderingene rundt avbøtende tiltak.

Med hilsen

Egil Jørgen Brekke
politiinspektør

Dokumentet er elektronisk godkjent uten signatur.

Vedlegg:

1. Anonymiserte arrestjournaler
2. Rutinebeskrivelse – funksjoner, rutiner og gjøremål i sentralarresten
3. Arbeidsrutine – samarbeid arrestseksjonen og Kriminalomsorgen

Kopi:

1. Barneombudet, Postboks 8889 Youngstorget, 0028 Oslo
2. Norges institusjon for menneskerettigheter, Postboks 299 Sentrum, 0103 Oslo

ADVOKATFORENINGEN
THE NORWEGIAN BAR ASSOCIATION
FORSVARERGRUPPEN

Oslo politidistrikt
v/Politimesteren
Postboks 2093 Vika
0125 Oslo

Oslo, 25.11.20

TILLEGG TIL HENVENDELSE OM MINDREÅRIGE I ARREST

Det vises til vårt brev av 12.11.20, samt oppfølgingsbrev fra Barneombudet av 18.11.20. Vi ønsker herved å komme med en tilleggsbemerkning knyttet til lengden på opphold i arrest.

Det fremgår av Politidirektoratets årsrapport om arrestforhold 2019 på side 15:

I de totalt 248 tilfellene hvor mindreårige ble satt på celle i 2019, satt personene i gjennomsnitt 11,07 timer i arresten. Personen som satt lengst på celle var en kvinne (17 år) som satt 38,47 timer. Fengslingen var med grunnlag i Strpl § 171 gjentakelsesfare. Totalt hadde 18 av arrestforholdene varighet på over 24 timer.

18 av 248 tilfeller utgjør over 7 prosent av glattcelleoppholdene for mindreårige.

De 18 (7 prosent) er å anse som i isolasjon.

Det vises til definisjonen av isolasjon i Sivilombudsmannens særskilte melding til Stortinget om isolasjon (Dokument 4:3 (2018/19)) side 16, hvor det fremkommer at Sivilombudsmannen bruker begrepet isolasjon om situasjoner hvor innsatte er innelåst på en celle store deler av døgnet og at:

Det sentrale ved isolasjonen er [...] at den innsatte holdes adskilt fra andre innsatte, og at meningsfull menneskelig kontakt reduseres til et minimum. For at kontakten skal anses som meningsfull, bør den være empatisk og foregå ansikt til ansikt. Kommunikasjonen bør ikke ha en kortvarig og tilfeldig karakter, eller skje som et ledd i utførelse av andre oppgaver, slik som utdeling av mat eller medisinsk tilsyn.

Retten har ikke adgang til å beslutte isolasjon av en siktet under 18 år, jf. strpl. § 186a første ledd siste setning. Videre skal pågrepne under 18 år fremstilles for retten snarest mulig og senest dagen etter pågrepelse, jf. strpl. § 183 annet ledd. Lovgiver har dermed forutsatt at mindreårige ikke skal være avskåret fra kontakt med andre mennesker over så lang tid som praksis var for mer enn 7 prosent av glattcelleoppholdene i Oslo politidistrikt i 2019.

I vårt brev av 12.11.20 ba vi om redegjørelse for tilretteleggingstiltak, herunder mindreåriges adgang til menneskelig kontakt (personale, familie etc.). Vi ber om Politimesterens vurdering av om en eventuell tilrettelegging for menneskelig kontakt for mindreårige på celle er i tråd med Sivilombudsmannens ovennevnte beskrivelse av meningsfull menneskelig kontakt.

Vi ber i tillegg om Politimesterens syn på den praksis de 18 tilfeller som her omhandles holdt opp mot lovens bestemmelser om at barn og isolasjon.

Oslo, 25.11.20

På vegne av styret i Forsvarergruppen,

Marius Oscar Dietrichson
Styreleder
Forsvarergruppen i Advokatforeningen
Mobil 99 10 30 99
mod@afd.no

Marit Lomundal Sæther
Styremedlem
Forsvarergruppen i Advokatforeningen
Mobil 92 80 64 54
mls@advsulland.no

Kopi: Politidirektoratet v/Christian Solvang, Postboks 2090 Vika, 0125 Oslo
Barneombudet v/Anders Prydz Cameron, Postboks 8889 Youngstorget, 0028 Oslo

Oslo politidistrikt
v/Politimesteren
Postboks 2093 Vika
0125 Oslo

Oslo, 12.11.20

MINDREÅRIGE I ARREST

1. Sakens bakgrunn

Styret i Forsvarergruppen har fått henvendelser fra flere medlemmer vedrørende forholdene for mindreårige som pågripes i Oslo politidistrikt. En uformell kartlegging blant våre medlemmer tilsier at pågripelsespraksis spriker, og at regelverket praktiseres annerledes ved innsettelse av U18-arrestanter i sentralarresten i Oslo (heretter sentralarresten) enn i andre arrest.

Styret har inntrykk av at Oslo politidistrikt i stor grad unngår innsettelse av U18-siktede i arrest når saken håndteres av seksjoner som er spesialisert på ungdomskriminalitet. Praksis oppfattes imidlertid urovekkende i flere tilfeller hvor pågripelsesbeslutning fattes av jourhavende jurist. I disse tilfellene erfarer våre medlemmer at mindreårige blir sittende på glattcelle i sentralarresten over lengre tid (mange timer) uten at forholdene tilpasses slik regelverket forutsetter.

På bakgrunn av informasjonen fra medlemmene har styret valgt å se nærmere på problemstillingen. Forsvarergruppen har som formål å arbeide aktivt blant annet for å styrke siktedes rettsstilling. Ved bekymring for forholdene for U18-arrestanter i sentralarresten er det derfor naturlig og nødvendig med en henvendelse til Politimesteren. Henvendelsen gjelder primært forholdene i arrest, og ikke grunnlaget eller terskelen for pågrepelse.

Vi ønsker gjennom dette brevet både å orientere Politimesteren om vår bekymring, og å be om en redegjørelse for Politimesterens syn på praksis i Sentralarresten sammenholdt med gjeldende regelverk.

2. Rettslig grunnlag for opphold i arrest for arrestanter U18

Mindreårige bør ikke pågripes med mindre det er særlig påkrevd, jf. strpl. § 174. Dersom mindreårige allikevel pågripes legges det spesielle føringer i RPOD-2018-11 (arrestinstruksen) del II punkt 5 for hvordan arrestanten skal behandles og hvilke særskilte forpliktelser politiet har overfor den mindreårige, i tillegg til de generelle føringer som gjelder alle arrestanter som følger av arrestinstruksens øvrige punkter og forskrift om bruk av politiarrest.

Av arrestinstruksen del II punkt 5 fremgår det særskilte regler hvor de mest sentrale for henvendelsen oppsummeres her:

1. Varsling av foreldre/foresatte og barneverntjenesten
2. Bruk av celle/låst rom overfor mindreårige kun når det er tvingende nødvendig
3. Tilrettelegging for å redusere belastningen ved oppholdet
4. Mulighet til samvær med arrestpersonell eller personell fra helse- og omsorgstjenesten til enhver tid under oppholdet
5. Overføring til fengsel snarest mulig

I tilknytning til punkt 2-4 er det i instruksen krav om føring i arrestjournal for å sikre notoritet.

I bestemmelsens syvende ledd fremkommer det at politidistriktet skal ha skriftlige rutiner for kontakt med Kriminalomsorgen og Politiets utlendingsenhet for å sikre raskest mulig overføring.

Politidirektoratet har utarbeidet en veileder til instruks for bruk av politiets arrester av 9. november 2018. I veilederen står det om mindreårige blant annet:

Det framgår av instruksen at mindreårige ikke skal plasseres på celle med mindre det er "tvingende nødvendig" av hensyn til vedkommendes egen eller andres sikkerhet, og andre alternative tiltak ikke kan benyttes. Det er her en strengere norm enn etter strpl. § 174 annet ledd, som sier at pågrepelse må være "særlig påkrevd". Strpl. § 184 gjelder fengsling besluttet av tingretten. Etter den bestemmelsen skal det ikke finnes et annet reelt alternativ til fengsling. Dette må også være utgangspunktet for innsettelse i politiarrest. Den mindreårige kan for så vidt pågripes uten å settes i celle. Pågrepelse og innsettelse i arrest må ofte skje så raskt at det er praktisk umulig å finne et alternativ, typisk om natten i helgene. Det vises i denne sammenheng til den særlige fremstillingsfristen i § 183 annet ledd. Alternative tiltak skal vurderes. Alternative tiltak vil eksempelvis kunne være overføring til foresatte, til barnevernet, helseinstitusjon eller annet oppholdssted hos politiet enn celle ved at den mindreårige oppholder seg på et kontor eller på et særskilt tilrettelagt rom.

Det er viktig at mindreårige ikke blir isolert og at det hele tiden er personell fra arresten, helse- og omsorgstjenesten eller barnevernet sammen med den mindreårige. I noen tilfeller med ungdom som er 16-17 år vil bruk av celle være nødvendig. Arrestanten må da underlegges hyppig tilsyn, eventuelt med åpen celledør og vakt i cellegangen. Hvis den mindreårige først må plasseres på celle, vil åpen celledør være et svært viktig tiltak for å lempe på belastningen. Muligheten for det må vurderes konkret i hvert enkelt tilfelle, ut fra forhold ved arrestanten og bemanning. Det er viktig å dokumentere i journalen at det fortløpende er vurdert alternative tiltak. Kritikken av håndteringen av mindreårige i arrest har særlig knyttet seg til at man ikke kan se at det er dokumentert at alternativer eller mindre inngripende regime er forsøkt.

Hvilke vurderinger og beslutninger man har gjort for å unngå å plassere den mindreårige i celle og hvilke tiltak man har gjort for å redusere belastningen skal føres i arrestjournalen.

Av arrestinstruksens punkt 1.2 tredje ledd siste setning fremgår det at det skal gis utfyllende rutiner lokalt for gjennomføring av arrestinstruksens. Vi ber om innsyn i de lokale rutinene.

3. Grunnlag for henvendelsen

3.1. Innledning

Styret i Forsvarergruppen er på bakgrunn av henvendelser fra medlemmene og nærmere undersøkelser særlig bekymret for tre forhold i sentralarresten; plassering på celle, manglende tilrettelegging for å redusere belastning og mangel på menneskelig kontakt.

3.2. Plassering på celle

Mindreårige skal ikke settes på celle eller annet låst rom med mindre det er *tvingende nødvendig*, og dersom det gjøres skal det være for et kortest mulig tidsrom, jf. arrestinstruksen del II punkt 5 andre avsnitt. Det er naturlig å tolke vilkåret som en ekstra terskel for innsettelse i celle ut over at det foreligger en forhøyet terskel for pågrepelse av mindreårige etter strpl. Vi mener at det foreligger en skjerpet norm for innsettelse av mindreårige på celle. Det synes også Politidirektoratet å mene. I Politidirektoratets veileder til arrestinstruksen tolkes vilkåret som nevnt slik:

Det framgår av instruksen at mindreårige ikke skal plasseres på celle med mindre det er "tvingende nødvendig" av hensyn til vedkommendes egen eller andres sikkerhet, og andre alternative tiltak ikke kan benyttes. Det er her en strengere norm enn etter strpl. § 174 annet ledd, som sier at pågrepelse må være "særlig påkrevd".

Våre medlemmer erfarer at mindreårige som pågripes og plasseres i sentralarresten primært oppholder seg på glattcelle. Dette med mindre det gjennomføres lufting, avhør eller besøk av for eksempel advokat. Vi er ikke kjent med at det i tilknytning til sentralarresten finnes særskilt tilrettelagte rom som anvendes for pågrepne personer U18. Det er spesielt viktig at det finnes slike «fasiliteter» i sentralarresten, all den tid det er her de fleste arresterte barna i Norge oppholder seg.

I Politidirektoratets årsrapport om arrestforhold 2019 fremkommer det på side 11 flg. at barn plasseres sammen med en voksen på kontor, resepsjon etc. i stedet for på celle «der det er mulig», og at arrest brukes kun der ingen andre muligheter synes praktisk anvendelige.

Av 278 barn som ble plassert på celle i Norge i 2019, stod Oslo politidistrikt for 248 av tilfellene, altså nærmere 90 prosent.¹ Sammenlignet med andre politidistrikter hvor relativt mange barn fremstilles for vaktsjef, plasseres en langt større andel på celle i Oslo politidistrikt:

	Totalt antall barn fremstilt for vaktsjef 2019	På celle	Ikke på celle	Prosent på celle
Oslo politidistrikt	320	248	72	77 %
Sør-Vest politidistrikt	109	2	107	1 %
Trøndelag politidistrikt	141	8	133	9 %

¹ Politidirektoratets Årsrapport om arrestforhold 2019 side 9.

Vi ber om en redegjørelse for hvordan det i sentralarresten eller i tilknytning til sentralarresten er tilrettelagt for at mindreårige under pågrepelse skal kunne oppholde seg i andre rom enn «celle eller annet låst rom», jf. også arrestinstruksen del I punkt 2.1.1 a) om krav til fysisk utforming.

Vi ber videre om Politimesterens vurdering av hvorfor pågrepne personer U18 i langt større grad blir plassert på celle i Oslo politidistrikt enn i de øvrige politidistrikter, herunder hvorfor det i så liten grad er mulig å ivareta mindreårige pågrepne utenfor celle i Oslo politidistrikt, og hvorfor det ikke er etablert/etableres andre praktisk anvendelige muligheter.

Alternative tiltak til opphold på celle skal vurderes og forsøkes iht. arrestinstruksen del II punkt 5 andre avsnitt. Vurdering og konklusjon skal fremgå av arrestjournalen. Vi ber om en oversikt over hvilke alternative tiltak til opphold på celle som ble vurdert for hver enkelt av de 248 barna som ble plassert på celle i Oslo politidistrikt i 2019. Dersom det ikke finnes en slik oversikt, eller Politimesteren ikke vil utarbeide oversikten, ber vi om innsyn i alle arrestjournaler for mindreårige i 2019, gjerne anonymisert.

Videre skal mindreårige som er pågrepet overføres til fengsel *snarest mulig* og senest dagen etter pågripelsen, jf. forskrift om bruk av politiarrest § 3-1 og arrestinstruksen del II punkt 5 femte ledd. Av PODs årsrapport om arrestforhold 2019 side 15 fremkommer det fra Oslo politidistrikt:

I de totalt 248 tilfellene hvor mindreårige ble satt på celle i 2019, satt personene i gjennomsnitt 11,07 timer i arresten. Personen som satt lengst på celle var en kvinne (17 år) som satt 38,47 timer. Fengslingen var med grunnlag i Strpl § 171 gjentakelsesfare. Totalt hadde 18 av arrestforholdene varighet på over 24 timer. Alle disse var pågripelser hvor fengslingen hadde grunnlag i Strpl § 171 (tre på gjentakelsesfare, resten bevisforspillelse).

Sentralarrestens geografiske nærhet til Oslo fengsel tilsier at meget raske overføringer bør være mulig, i alle fall for mannlige arrestanter. Våre medlemmer erfarer imidlertid at overføring til fengsel først vurderes når den absolutte fristen nærmer seg, og ikke *snarest mulig* etter innsettelse slik forskriften krever. Som nevnt over skal det foreligge skriftlige rutiner for kontakt med Kriminalomsorgen for å sikre raskest mulig overføring. Vi ber om innsyn i rutinene.

3.3. Manglende tilrettelegging ved opphold på celle

Av arrestinstruksen del II punkt 5 tredje ledd fremgår det:

Det skal til enhver tid tas særlig hensyn til mindreårige arrestanter slik at belastningen ved oppholdet i arresten blir minst mulig. Det skal fremgå av arrestjournalen hvilken tilrettelegging som er gjennomført fordi arrestanten er mindreårig.

I PODs veileder fremkommer det at arrestanter under opphold i celle må underlegges hyppig tilsyn, eventuelt med åpen celledør og vakt i cellegangen. POD understreker at åpen celledør er «et svært viktig tiltak for å lempe på belastningen» dersom mindreårige må plasseres på celle.

I Politidirektoratets årsrapport listes det på side 11 flg. opp generelle tiltak fra politidistriktene for å ivareta mindreårige på celle:

- Åpen celledør med voksen person kontinuerlig til stede
- Hyppigere inspeksjon og tilbud om mat og lufting
- Tilbud om samtale
- Tilbud om tett kontakt med foresatte
- Plassere barn i celler med TV, vask og toalett, som anses mindre belastende enn andre celler
- Legge til rette for besøk

Ved vår kontakt med mindreårige i sentralarresten og gjennomgang av enkelte arrestjournaler har vi ikke inntrykk av at det praktiseres åpen celledør med vakt i gangen. Med unntak av at det muligens foretas hyppigere inspeksjon og at det forekommer besøk av barneverntjenesten, ser vi ikke at mindreårige behandles særlig annerledes enn voksne i sentralarresten.

Vi ber om en redegjørelse for hvilke av de ovennevnte, og eventuelt andre, tilretteleggingstiltak som anvendes for å redusere belastningen av celleopphold for mindreårige i sentralarresten. Vi ber også om at informasjon om gjennomførte tilretteleggingstiltak ført i arrestjournal inntas i oversikten over alternative tiltak til opphold på celle (etterspurt i punkt 3.2).

Mangel på menneskelig kontakt ved opphold på celle

Av arrestinstruksen del II punkt 5 fjerde ledd fremgår det:

Mindreårige skal til enhver tid under oppholdet i politiarresten ha mulighet til å ha samvær med arrestpersonell eller personell fra helse- og omsorgstjenesten eller barnevernet som befinner seg i lokalene. Mindreårige skal ikke omgås eller luftes sammen med voksne arrestanter.

POD utdyper dette i sin veileder: «Det er viktig at mindreårige ikke blir isolert og at det hele tiden er personell fra arresten, helse- og omsorgstjenesten eller barnevernet sammen med den mindreårige.» I punktlisten nevnt over fra PODs årsrapport gjelder mange av eksemplene på tilretteleggingstiltak at barn skal ha menneskelig kontakt ved besøk, kontakt med foresatte og kontinuerlig tilgang på kontakt med voksne ansatte.

Vi har ikke erfaring med at dette overholdes ved U18-opphold i sentralarresten. Tvert i mot rapporterer våre mindreårige klienter om at de er alene på cella med unntak av når de tilses av arrestforvarere på rutinemessige visitter og ved besøk av advokat eller barnvern(vakt) som er tilkalt i forbindelse med arrestasjonen. Dersom det utføres tilsyn av helsepersonell gjennomføres det kortvarig og rutinemessig. Vi kan ikke se at det hele tiden er personell fra arresten, helse- og omsorgstjenesten eller barnevernet sammen med den mindreårige slik arrestinstruksen og POD gir anvisning om, for å ivareta mindreårige arrestanters behov for menneskelig kontakt.

Vi ber om en redegjørelse for om mindreårige i sentralarresten til enhver tid har tilgang på personell fra arresten, helse- og omsorgstjenesten eller barneverntjenesten under sitt arrestopphold. Dersom det er tilfelle ber vi om en oversikt over rutiner som skal sikre at den mindreårige er kjent med sin rett til å ha slikt personell sammen med seg.

Oppsummert ber vi om:

- Innsyn i lokale rutiner for gjennomføring av arrestinstruksen
- Redegjørelse for hvordan det i sentralarresten eller i tilknytning til sentralarresten er tilrettelagt for at mindreårige under pågrepelse skal kunne oppholde seg i andre rom enn celle eller annet låst rom.
- Vurdering av hvorfor pågrepne personer U18 i langt større grad blir plassert på celle i Oslo politidistrikt enn i de øvrige politidistrikter, herunder hvorfor det i så liten grad er mulig å ivareta mindreårige pågrepne utenfor celle i Oslo politidistrikt, og hvorfor det ikke er etablert/etableres andre praktisk anvendelige muligheter.
- Oversikt over hvilke alternative tiltak til opphold på celle som ble vurdert for hver enkelt av de 248 barna som ble plassert på celle i Oslo politidistrikt i 2019, samt informasjon om hvilke tilretteleggingstiltak som er gjennomført, evt. innsyn i arrestjournalene.
- Innsyn i skriftlige rutiner for kontakt med Kriminalomsorgen for å sikre raskest mulig overføring.
- Redegjørelse for hvilke av de nevnte, evt. andre, tilretteleggingstiltak som anvendes for å redusere belastningen av celleopphold for mindreårige i sentralarresten.
- Redegjørelse for om mindreårige i sentralarresten til enhver tid har tilgang på personell fra arresten, helse- og omsorgstjenesten eller barneverntjenesten under sitt arrestopphold. Dersom det er tilfelle ber vi om en oversikt over rutiner som skal sikre at den mindreårige er kjent med sin rett til å ha slikt personell sammen med seg.

* * *

Oslo, 12.11.20

På vegne av styret i Forsvarergruppen,

Marius Oscar Dietrichson

Styreleder

Forsvarergruppen i Advokatforeningen

Mobil 99 10 30 99

mod@afd.no

Marit Lomundal Sæther

Styremedlem

Forsvarergruppen i Advokatforeningen

Mobil 92 80 64 54

mls@advsulland.no

Kopi:

Politidirektoratet v/Christian Solvang, Postboks 2090 Vika, 0125 Oslo